

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 50 cm.

Foaie apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”

în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVIII.

Blaj, 2 Maiu 1908.

Numărul 17.

Datorințele preotului.

Ni-s'a dat ocaziune să constatăm, că sunt în biserica catolică preoți, cari sub cuvânt, că ei modernizează știința bisericeii, că tâlcuiesc amăsurat cerințelor secolului articolii de credință, au apucat pe povârnișul cel mai periculos, de pe care un preot cu greu se mai întoarce. Căci dacă preotul să smintește întru Hristos, dacă nu are iubirea cuvenită față de biserica sa și față de instituțiunile ei, dacă își judecă ocupațiunea și chemarea din acel punct de vedere, că oare acest oficiu cât i-l ridică în fața oamenilor, ce laude îi aduce, seau că în urma acestui oficiu ce câștiguri materiale are să aștepte sau ce favoruri poate se realizeze el sau ai săi, urmează, că acel preot este Iuda în biserica lui Hristos, care bănuște, că de ce s'a vărsat oleul când s'a uns Domnul și de ce nu s'a vândut, ca să se prefacă în argint sunător.

Doară am așteptat totdeauna dela preoțimea noastră credință neclintită față de biserica noastră și instituțiunile ei, și dragoste nefățărârită față de poporul credincios, pentru a cărui conducere înțeleaptă totdeauna am făcut responsabil înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor preoțimea.

Am așteptat și așteptăm totdeauna, că acelea învățături ce le primește fiecare cleric în seminar să le fie o armă puternică afară în agrul Domnului, ca prin acelea să spulbere necredința, indiferentismul, să spargă vițiile, să curme păcatele să regenereze turma incredințatălor, care prin neglijința sau la pilda altora infițiază sufletul și trupul la generații de oameni înainte. Dar am așteptat și aceea dela preoțimea noastră, ca nu numai cu vorba, care nu e suficientă pentru a regenera omenimea, ci, pe cum Domnul nostru Isus Hristos cu pilda și faptele sale

și-a pecetluit învățaturile, așa și preoțimea noastră cu evlavie, cu rugăciunea, cu lăpădarea de sine, cu jertfele adusă pentru turma ce o păstorește se aducă splendoare asupra chemării preoțești, să-și facă merite înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, ceea ce îi va procura o îndestulare și o mulțumire sufletească, pe care darul Domnului o dă aleșilor săi.

În timpurile acestea grele pentru biserica noastră avem lipsă de o preoțime conștie, și gata de toate jertfele, care le cere dela ea interesele mari ale bisericeii și ale neamului nostru. Avem lipsă de aceia preoțime, care, pătrunsă de însemnătatea chemării ce o are în mijlocul poporului nostru, să lucreze cu tot dinadinsul, ca acest popor se nu decadă moralicește, după cum avem detestabile pilde în unele părți ale țării. Așteptăm dela preoțimea noastră, ca în aceeași măsură să grijească și de aceia, ca credincioșii concrezuți păstoririi ei, să nu sărăcească, fie prin neștiința lor, fie prin vina altora. Totdeauna am fost convinși, că decadența morală este de multeori în strânsă legătură cu decadența materială. De-a scăpa poporul nostru de amândouă acestea e chemarea tradițională a preoțimei noastre.

Cu durere trăbuie să constatăm însă și aci o apariție modernă, care deși izolată, dar poate să se lățască și să devină periculoasă. Știm să aprețim aceia, că transformările mari ale vieții publice, mijloacele ușoare de comunicație, întinderea lucrului și pe la sate, scumpetea vieții și alte multele, cari au contribuit la schimbarea raporturilor de trai de până acuma, au silit preoțimea noastră, ca să-și caute și alte mijloace de trai, cari au provocat de multeori conflicte între credincioși și preoțime. Înțeleg agenturile băncilor, și mai apoi crearea de bănci și mijlocirea ușoară de im-

prumuturi, care pe multe locuri au sărăcit oamenii. Au fost și mai sunt încă multe mișcări, cari depărtează poporeni dela preot și aceste trebuie dalăturate. Preotul trebuie să fie înainte de toate preot, evlavios, cu frica lui Dumnezeu, cu iubire față de biserică și față de poporul credincios. Și să-și aducă aminte, că este trimis ca să păstorească turma și că pentru ea este responsabil înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

Afaceri preoțești. Printre deciziunile ultimului sinod arhidiecezan, aflăm una și despre reuniunile de înmormântare. Unele tracte protopopești ceruseră adecă, să se ieie din centru toate dispozițiunile, pentru înființarea unei astfel de reuniuni, cari în timpul din urmă au început a se generaliza și la noi. Se înțelege, că comisia însărcinată cu studierea acestei propuneri, a hotărât respingerea ei ca nerealisabilă. Decisul sinodal glăsuște astfel: „Sinodul arhidiecezan nefiind de realizabilă înființarea unei reuniuni de înmormântare arhidiecezană, recomandă cu toată căldura înființarea de astfel de reuniuni locale din inițiativă privată și cu concursul binevoitor al factorilor competenți”.

Motivele aduse pentru respingerea acestei propuneri, nu ne sunt cunoscute, cunoaștem însă greutățile, cari apasă așa de greu bunul mers al ăstorfel de întreprinderi, foarte umanitare de altcum. Și cea mai mult apăsătoare în cumpănă e încassarea taxelor. Și anume iată pentruce! La astfel de reuniuni pe lângă taxele de înscriere, sunt ori taxe anuale ori taxe pentru fiecare cas de moarte. Taxele anuale ar fi să se plătească la un anumit termen, ca și taxele la fondul deficienților, cari deși sunt neînșămnațe, totuși restanța anuală e de câteva mii. Mai pot fi taxele acestea de fiecare cas de moarte, ceea ce cât pentru încassare e și mai rău. Căci dacă e grea încassarea taxelor la date fixe, cunoscute mai înainte cu cât mai grea ar fi ea în cazul, când termenii de plată pot urma în restimpuri scurte ori nepotrivite, când sunt mai puține venitele. Ar mai fi apoi și împrejurarea, că prin plățirea atâtor fel de taxe, rolul protopopilor s'ar reduce la nește simpli încassatori de bani, ceea ce nu credem, că ar fi nici în intențiunea înființătorilor acestei deregătorii, nici în folosul persoanelor lor. Considerând însă, că idea înființării unei reuniuni de înmormântare arhidiecezane, a preocupat și

cercurile învățătoresți. Intru cât s'a vorbit de ea în adunările reuniunii învățătorilor noștri, și mai luând în seamă și efectele morale ce ea are asupra membrilor săi, cum și frumoasele rezultate materiale, ar fi pagubă să se treacă peste ea așa de ușor și să se ieie cu totul dela ordinea zilei.

Scopul determinat al reuniunilor de înmormântare e să vină în ajutorul membrilor, respective a familii acelor în cas de moarte, ajutându-le, ca să-și poată acoperi cheltuielile de îngropare. Cei ce au inițiat astfel de reuniuni s'au gândit în prima linie la starea materială foarte adese desecuilibrată, în care află celea maimulte familii. S'au gândit la acei neguțători fără de suflet, cari sunt gata să-ți ieie trei prețuri văzându-te adus în încurcătură pentru lipsa de bani, pe cari nu ști de unde să-ți faci. De aceea dacă nu se poate înființa o reuniune arhiepiscopaleană, s'ar putea face reuniuni de acest fel în fiecare comună unde s'ar afla 300 membri, cari se solvească câte 2-30 cor. taxa de înscriere și câte 60 fil. la fiecare deces a unui membru. Unde nu se găsească atâta membri se pot face asigurări pe spese de înmormântare, de cari contractează fiecare bancă. La „Transilvania“ se pot închia astfel de asigurări în condiții foarte avantajoase. Pentru un capital de 100 cor. afară de taxa de înscriere, e de a se pot anual 2-10 cor. până la 6-20 cor. după viața celui ce se asigură. Și se pot asigura până la 500 cor. Pentru reuniunile învățătoresți s'au făcut reduceri de câte 6% dela ori ce taxă plus cam 2% din totalul taxelor în favorul reuniunii. Astfel de favoruri s'ar putea esoperă și pentru preoți de sigur. Preoții noștri însă ar putea ajunge la astfel de rezultate cu prilejul croirii de taxe în favorul fondului deficienților, cu care prilej modificându-se și statutele s'ar putea introduce paragraful acesta, ca în cas de moarte familia respectivului preot să capete un ajutor de 1—5 sute cor. după dorință. Se înțelege de sine, că în cazul acesta cu taxele actuale de 6. 12. 16 și 20 cor. nu se poate ajunge la nici un rezultat practic. Trebuie să se facă economisări mari ca în schimbul unor astfel de taxe, să primească deficienții 4—800 cor. pensune și văduvele dela 162—432 cor. Recunoaștem că după stările de acum și ajutoarele sunt mici, dar în același timp și jertfele aduse sunt disproporționate cu ajutoarele pofite. Dacă se invocă spiritul timpului să se lucre conform lui. Invățătura creștină predică: ajutate și Dumnezeu te va ajuta. Cel ce stă în neactivitate, cu greu va merge înainte, de aceea să ne mișcăm conform timpului, să ne îngrijim de noi și soartea noastră și să nu așteptăm ajutor străn. Numai prin noi înșine putem merge înainte și progresa în toate direcțiile.

Fondul preoților deficienți. Luăm notiță și de al doilea fond, care alături de cel al văduvelor, trebuie să intereseze foarte mult pe preoții noștri. Din socoțile publicate în cercular, aflăm, că fondul acesta prosperează în chip îmbucurător și că crește an de an cu câte 20 mii cor. desigur mulțumită hotărârii sinodale din 1906 de a se reține 10% din subsidiul erarial în favorul acestui fond. Astfel și în 1907 pe lângă 5876-30 interese și cuponi de a hârtiilor de

valoare, au intrat 9656-50 coroane taxe și 23325-10 cuota din subsidiul erarial pe 1907, trecând suma intratelor peste 60 mii cor. Intre eșite aflăm 7588-56 ajutoare date celor 21 (dintre cari au murit 3) preoți deficienți, și aproape 18 mii $\frac{2}{3}$ din taxe) date fondului văduvelor. Pe anul acesta sunt disponibili pentru deficienți peste 14 mii cor. din cari, desigur se va capitaliza partea cea mai mare, fiindcă cuota de ajutor rămâne tot cea veche de 4, 6 și 8 sute cor. până la 1909 când se va statori alta mai mare, permițând venitele fondului, alte eșite fondul n'are, decât spesele de administrație și ceva cheltuieli de porto. Averea fondului la sfârșitul anului se cifrează în suma destul de mare de 133.458-89 cor. la cari ar mai fi să se adaugă aproape 7 mii coroane taxe restante, o poziție, care ar fi vremea să înceteze, căci doară nu poate fi un preot așa de sărac, care se nu fie în stare a da pentru asigurarea subsistenței sale taxa aceea de 8, 12, 16 și chiar 20 cor. anual, când se știe, că alții contribuie spre acest scop sute de coroane anual; să sperăm, că prin regularea congruei se va delătura și acest neajuns.

CORESPONDINTE.

Misiuni populare.

Teiuș în 8 Aprilie n. 1908.

Mult am dorit, ca să pot lua parte cândva la așa numitele: „Misiuni populare“ (exerciții spirituale ținute la popor), cari încep a câștiga teren și între preoțimea noastră. Ținerea lor a avut loc de astădată în frunțașă comună a Teiușului, din protopopiatul Aiudului; și așa fiind aproape mi-am putut vedea visul cu ochii.

Inceperea lor se anunțase pe Sâmbătă seara în 4 April n. și conform programului statorit au ținut până în 8 April la amiază. Timp tare potrivit a fost acesta, căci la mijloc au fost două zile de sărbătoare, așa că puțin i-s'a răpit poporului din timpul de lucru.

Ca oratori și conducători ai acestor exerciții au fost invitați On. Domni: Dr. Ioan Bălan și Ștefan Roșian.

Inceputul lor s'a făcut în Sâmbăta amintită la 3 oare d. p. prin invocarea Spiritului Sfânt, cu rugăciunea „Impărate cerească“ în vechea biserică din loc, după care urmează îndată Inseratul. De față sunt vre-o cinci preoți între cari și P. O. D. Ioan Maior protopopul districtului Aiud. Multime mare de popor e de față.

În cuvântarea de introducere, ce o ține părintele Bălan îndată după Inserat, invită cu toată dragostea poporul la pocăință, la întoarcerea la Dumnezeu. Dânsul se scoboară în vorbirea sa cu totul în mijlocul poporului, îl însoțește pe acesta în propriile sale manifestări de viață și cu exemple luate din experiența lui de toate zilele, îi arată că numai pocăința, numai întoarcerea la Dumnezeu îl poate ferici. Șase cuvântări ține de toate pe cari le caracterizează exemplele cele vii, luate aproape toate, cum am zis mai sus, din viața țaranului, pe cum și o limbă ușoară, de tot populară, prin care dânsul voește, să, facă cât mai lesnicioasă

pătrunderea cuvântului dumnezeesc în inima poporului.

Continuarea vorbirilor o face părintele Roșian, Luni dimineața prin predica sa despre mărturisire. Încă alte șapte o urmează pe aceasta până Miercuri dimineața, când își ține cea din urmă predică. A vorbit în tranșele despre moarte iad, sf. Euharistie, despre P. C. F. Maria (Marți la sf. liturgie), despre beție — carea din cauza mulțimii celei mari de popor, ca toți s'o poată asculta, a trebuit s'o țină afară, sub cerul liber, — despre zeul de a urmă lui Hristos și în urmă, despre îndurarea lui Dumnezeu.

Dacă cele șase predici dela început au deșteptat în credincioși dorul după pocăință și întoarcerea la Dumnezeu, cele opt dela sfârșit, ale părintelui Roșian, l-au emoționat și l-au zguduit până la lacrimi și suspini adânci. Atât de viu a fost depins iadul și cu chinurile lui încât în liniștea de moarte a bisericii se auzea numai oftări adânci și suspine din piepturile ălor aproape două mii de omeni, câți erau de față.

Cât de mare a fost efectul acestor cuvântări asupra inimilor credincioșilor se vede de acolo, că mulți dintre cei ce se mărturisiră Dumineca după amiază, Luni după amiază se mărturisesc din nou și se fac și mărturisiri generale din partea credincioșilor. Cam câte doisprezece preoți pe zi ascultă, rânduindu-se, mărturisirile cele multe Duminecă, Luni, Marți și Mercuri dimineața. Cuminecarea credincioșilor s'a întâmplat Marți, în ziua de Bunavestire, când la o mie și două sute de credincioși primesc pe Domnul Hristos în inimile lor.

(Va urma).

— Din Vicariatul Hațegului. —

Sinodul ordinar, al clerului gr-cat. din Vicariatul Hațegului, s'a ținut astan la 7 April n. în biserica din „Demșuș.“ Acest antic monument, arhitectonic, care din speciala dispozițiune providențială, înfruntând vitregimea timpului, și-ăputut conserva existența, străbătând peste 17 veacuri, a ajuns, cu fruntea ridicată mândru, până în zilele noastre; ca astfel să aibă ocaziune binevenită a ne vorbi în dulcea, armonioasă și elocuentă sa limbă patriarhală, despre gloria, mărirea și eroismul strămoșilor noștri „Daco-Români; a căror nobil, și viguros „sânge cald,“ curge direct și neîntrerupt, din generație în generație, în „vinele noastre!“ Documentând mai limpede decât lumina soarelui și mai eclatant ca ori și ce înscris pergamental, că singur și numai neamul românesc e autohton și în mod legal, nu usurpativ, a ocupat și locuște poenele, dealurile, platourile și luncile frumoase ale falnicilor carpați, leagănul și scutul sigur al aceluiași popor, aproape bimilenar!

Sinodului i-au premers: „Misiunile populare!“ Acestea s'au început Duminecă în 5 April la 4 ceasuri p. m. s'au continuat Luni, în 6 April și s'au finit Marți în 7 April la 12 ceasuri m. Predicând, alternativ, mai de multe ori preademi „misionari:“ P. On. Dr. Iacob Radu, vicar în Hațeg și M. On. Dr. Traian Valeriu Frențiu, protopop în Orăștie. Cari spre „lauda“ și „onoarea“ lor

fie-mi permis a aminti, pe terenul misiunilor populare, pe cari acum de mai mulți ani, cu zel adevărat apostolic, le practică, câștigându-și deja o esperință și dexteritate foarte respectabilă. Și prin predicile lor fluente, bine predate și în stil ușor și popular compuse, propagă în mintea și inima poporului nostru țaran, lipsit și insetat de învățătură, dar în fond bun și necorupt încă „lumina“ și „adevărul“ sacrelor și eternelor învățături ale divinului nostru Mântuitor Isus Hristos!

Atât Duminică seara la vecernie, cât și Luni la mănecă, la sf. liturgie și la înșărat au asistat foarte mult popor, ascultând cu mare atențiune predicile misionarilor. Al căror efect imediat a fost, că s'au mărturisit o mulțime foarte mare de credincioși.

Marti dimineața în „Sărbătoarea Bunei-Vestiri“, încă cu ivirea „aurorii“ a început afluența și încurgerea poporului, în cete tot mai dese, din loc și din toate comunele din jur, așa încât pe la 7 oare, deja eră adunată o mulțime enormă de oameni, al căror număr trecea mult peste 1000 suflete de credincioși. Dintre acestea foarte mulți, premergându-le cu exemplu preoții și învățătorii, s'au mărturisit.

Oficierea serviciului liturgic s'a început la 1/28 oare a. m. Sfânta liturgie s'a celebrat cu o deosebită pompă și sublimitate, afară sub cerul liber, în umbra ei, căci sf. biserică, deși cu drag ar fi dorit, mândră și fericită fiind de privescerea plăcută, ce de mult... de mult... nu i-se mai oferise, să primească și să strângă la sinul său matern, deodată pe toți și pe toate, și astfel sărutându-le fruntea asudată de greul zilei, să le infiltreze în inimă balsam de mângâiere, inspirându-le totodată nou curaj, speranță și credință într'un viitor mai bun, ce desigur nu va întârzi a veni.

Sub decursul sf. liturgii prea vrednicii misionari mai sus amintiți, de trei ori au predicat, sămănând din abundență, cuvântul lui Dumnezeu, și poporul tot de atâtea ori i-a ascultat cu deosebită plăcere, atențiune și pietate.

S'au cuminecat, pe lângă frații preoți și Domnii învățători, o mulțime de credincioși.

La finea sf. liturgii s'a oficiat părăstas pentru sufletele repauzătorilor, și s'a făcut sfințirea apei, cu care s'au stropit toți asistenții!

Misiunile populare au succes bine peste toată așteptarea. Bunul lor efect, va rămâne încă mult timp, în inima și mintea credincioșilor de aici și jur, un prețios tezaur, un scump și plăcut suvenir!

Sedința sinodală, o deschise Vicarul Preaonoratul *Dr. Iacob Radu*, cu o vorbire „despre activitatea preotului și a învățătorului în viața socială, culturală și economică“, plină de învățături teoretice și practice.

Regret, că lipsa de timp și spaț nu-mi permite să mă estind mai pe larg și să insist mai mult asupra acestei interesante vorbiri, care dacă per estensum, s'ar publică, în coloanele „Unirii“, prin aceasta s'ar face un bun serviciu clerului și învățătorilor nostri gr.-cat.

Din programul bogat al sinodului, constător din 15 puncte mă restrâng numai la raportarea următoarelor:

S'a publicat și cetit rescriptul Preaonoratului Ordinariat Episcopesc de Lugoj,

prin care să aproabă hotărârile sinodului din anul trecut.

S'a cetit disertația sa, bine simțită și fidel descrisă, din praxa noul denumit protopop, al Districtului Baboia: M. On. Iosif Stupinean. Presidiul cetește „raportul general, despre starea districtului vicarial pre anul 1907.“ Din acest voluminos, corect și conștientios redactat raport, citez următoarele date mai interesante: Numărul preoților fungeți au fost 22. Cantori 27. Preotese văduve 7. Orfani de preoți 7.

„Măscământul populațiunii.“ Nașteri au fost 578, legiuți 488, nelegiuți 90. Repausați au fost 496. Nașterile sunt în creștere cu 82 suflete. Numărul total din district ar fi 18,688.

Căsătorii curate gr.-cat. au fost 132, mixte 17 total 149. Căsătorii curate civile au fost 8. Concubinate au fost 170! Oribil!! Case parohiale sunt 10 de peatră 9 de lemn și lipsesc total în 9 parohii. Școale confesionale sunt 11. Prunci obligați de școală în total au fost 2963; dintre cari au frecventat școala noastră 771, școale străine au frecventat 613, peste tot 1385, „va să zică nici 50%“. Să constatază că la școalele comunale și de stat frecuența e de 80%, pe când la școalele confesionale abia face 40%! „Aceasta este o neglijență, care nu să mai poate tolera“ — zice raportorul — „și în viitor trebuie să înceteze!“ Resultatul învățământului a fost în 2 sate foarte bun, în 3 sate bun, în 5 sate indestulitor și în 1 sat puțin indestulitor.

Raportul să incheie cu un apel călduros îndreptat către preoți și învățători, ca să se nizuiască din toată puterile, ca pruncii să cerceteze regulat și în număr mai mare școala, susținând cu toată tăria și jertfele posibile caracterul confesional independent al acesteia, ca astfel să i-se asigure, iar nu pericliteze limba românească de propunere. Apoi continuă așa: „Învățătorii să-și aducă aminte, că sub acrotirea bisericii au crescut și au ajuns la pâne, de aceia... să nu înceteze a desvolta și infiltra, în tinăra generațiune, iubirea nestrămutată către legea sfântă și dulcea limbă strămoșască. Iar preoții cu zăl înzăcit să supravegheze asupra acestui lucru și mai ales să predice cuvântul Domnului, căci un popor, numai dacă e tare în credință către Dumnezeu poate fi și în alt chip virtuos și apărat de orice pericol, de mâna neinvinsă a celui de sus!“ Raportul s'a primit și cu recunoștință s'a luat la cunoștință!

S'a reales cu majoritate și mare însuflețire ca notar districtual, — de care abzisese — M. On. Silviu Simonetti, parohul din Vălioara, care cu demnitate și merit deplin a purtat acest oficiu onorific, mai mulți ani.

Fisc și defensor matrimonial s'a ales On. M. Ionaș adm. paroh. în Totești.

Disertante sinodal, în viitorul sinod s'a ales vrednicul paroh din Silvașul de jos On. Ladislau Nandra.

S'a decis ca în viitor sinodul clerului să nu să mai țină de odată cu misiunile populare, ci separat!

Misiunile populare, atât de necesar și bine cercetate de poporul nostru, să vor continua și în viitor și anume cu proxima ocaziune vor fi în parohia „Totești“

S'a statorit, ca peregrinajul la sfânta mănăstire dela Prislop să se facă Duminică în 24 Mai a. c.?

Sinodul s'a încheis după 2 oare p. m. Cu care ocaziune s'au făcut presidiului atât din partea clerului cât și a corpului docental intime ovațiuni și felicitări, pentru tactul, ordinea, demnitatea și chipziunța cu cari conduse sinodul și în general agendele oficiului vicarial, 366 acte, afară de 9 toate rezolvate, care sub înțeleapta și destoinică-i conducere prosperează frumos, și astfel nu numai numerice, dar și în privința administrațiunei corecte și exemplară, cu dreptul merită și ocupă locul prim, între districtele diecezei Lugojului!

După sinod cu toții — preoții și învățătorii prezenți — împreună am luat masa, în ospitala casă, a binemeritatului paroh local: On. Petru Chețian.

I. T. p. S.

I. Reuniune de înmormântare din Blaj.

CONVOCARE.

I. Reuniune de înmormântare din Blaj invită la

a III-a Adunare generală,

ce se va ține la 3 Mai n. 1908 la 3 oare d. a. în localul Casinei române din loc, după următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Exmiterea unei comisiuni de 3. pentru verificarea procesului verbal.
3. Raportul asupra gestiunei an. 1907.
4. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea raportului.
5. Alegerea conziliului de direcțiune și a comitetului de supraveghere pe 3 ani.
6. Eventuale propuneri.

Blaj, din ședința conziliului direcțiunii ținută la 23 April n. 1907.

A. C. Domșa, m. p. A. Callani, m. p.
director. notar.

Raportul Conziliului de direcțiune asupra gestiunii anului 1907.

Onorabilă adunare generală!

Cu anul de gestiune 1907, despre care amănunțit vom raporta mai în jos, s'a încheiat primul period din viața societății noastre. Acest period, fără îndoială, este de-o parte plin de învățături, de alta bogat în indestulire, mângâiere și bucurie sufletească.

Greutățile începutului ne-au învățat multe, cari toate, la timpul lor, le-am aplicat în folosul societății. Indestulire am simțit atunci, când am văzut, că chiar și aceia, cari la început s'au cam ferit de societatea noastră, rând pe rând s'au înscris de membri, dovedind prin aceasta, că acțiunea, ce o desvoaltă societatea, nu poate fi atinsă de nici un fel de bănuială.

De mângâiere ne servește totdeauna împrejurarea, că mulți membrii, nefiind avizați la câștigul material, ne-au dat sprijinul, conduși curat numai de iubirea creștinească de a-si ajuta deaproapele.

În fine bucurie nespūsă ne-a cuprins și ne cuprinde în fața roadelor, ce au urmat ostenelelor noastre.

N-au fost rare cazurile, când societatea noastră a șters lacrimile stoarse nu numai de durerea, dar chiar și de lipsa cea mai mare.

Este cunoscută deja tuturora creșterea frumoasă a fondului special de binefacere.

Știe în urmă fiecine, că societatea noastră este primul și singurul așezământ, cărui i-a succes a adună la sânul său aproape pe toți cetățenii orașelului nostru.

Considerând toate acestea și comparându-le cu raportul despre starea casei, nu putem, decât mândri să fim pe aceea, la ce am ajuns în scurtul timp de 3 ani.

Directorul, direcțiunea și consiliul de supravegere, cărora cu finea perioadei primie spiră mandatul, sunt convinși, că progresul frumos este în primul rând de-a se atribui zelului și bunăvoinței deosebite a membrilor, cărora le aduce celea mai adânci mulțumite și îi rogă totodată, ca luând la cunoștință raportul despre anul de gestiune 1908, să binevoiască ale da absolutoriul.

Raportul nostru despre mersul agențelor în anul 1907, conform dispozițiilor §. 21, este următorul:

A. Ședințele.

Consiliul de direcțiune și-a ținut ședințele amăsurate §-lui 31 din statute. În aceste ședințe a primit membri noi, conform dispozițiilor statutare; a controlat încassarea taxelor; a discutat și-a luat dispoziții necesare pentru înaintarea societății și a rezolvat diferite chestiuni administrative.

B. Membri.

Reuniunea, care la început a avut 300 de membri ordinari, cu finea anului 1907 numără 349 membri.

Au decedat 11 membri, erezilor acolora li-s'au licidat sumele statorite prin § 16.

Despre decedare membrii s'au avizat prin anunțuri funebre speciale și întru cât, s'a putut, s'au prezentat și la înmormântare dând astfel ultima onoare decedaților.

C. Avere.

Aveea constă din a) taxele de înscriere de câte 2 cor. 60 fil. b) din suma de 60 fil. solvită la decedarea unui membru, precum și c) din suma, ce rezultă din subtragerea alor 10% din ajutoarele date erezilor celor morți.

Sumele de sub a) și b) formează fondul general de ajutorare, iar celea de sub p. c) formează fondul de rezervă.

Percepțiunile fondului general au fost de Cor. 2097.75 iară erogatiunile de Cor. 1498.05. Starea actuală a fondului e de Cor. 2500.35.

Fondul de rezervă are Cor. 306.31.

Toate acestea se pot vedea în detal din rațiociniul cassariului, examinat de comitetul de revizuire.

D. Propuneri.

Prezentând acest raport rugăm Onorabila adunare generală:

a) a luă spre știre aprobătoare acest raport,

b) a da absolutor Conziliului și cassariului pentru gestiunea anului 1907.

c) a alege consiliul de direcțiune și comitetul de supraveghiere, pe un nou period de 3 ani, — și a

d) a decide asupra celorlalte propuneri d'ela ordinea zilei.

Blaj, din ședința conziliului de direcțiune ținută în 23 April 1908.

Aurel C. Domșa, Augustin Callani,
director. notar.

Circulația casei în anul 1907.

Î n t r a t e.

1. Sald din 1906	2124.89
2. Taxe de înscriere	42.—
3. Incassări	1962.60
4. Reținuți pentru fondul de rezervă	121.—
5. Interese după depuneri	105.02
6. Suma intratelor	<u>4355.51</u>

E ș i t e.

7. 11 ajutoare	1264.05
8. Cassariului și incassatorului	190.—
9. Chirie	30.—
10. Părăstas	14.—
11. Șterși	50.80
12. Sald la 1908	<u>2806.66</u>
13. Suma eșitelor	<u>4355.51</u>

A v e r e.

14. Fond de rezervă	306.31
15. Profit curat	<u>2500.35</u>
16. Suma averii	<u>2806.66</u>

Această avere se află în

a) libel Patria Nr. 89 pr 21/12 1907	271.56
b) > > > 1789 > > >	2353.60
c) Numerariu	181.50
Suma	<u>2806.66</u>

Blaj la 31 Dec. 1907.

Aurel C. Domșa, Ștefan Dragoș,
director. cassariu.

S'a revăzut și aflat în ordine:

Blaj la 24 April 1908.

Comitetul de revizuire:

Dr. Laur. Nestor, Victor Muntean,
Rudolf Rițiu.

Noutăți.

D. D. Sturdza, secretarul perpetuu al Academiei, și-a dat demisia din acest post. Motivul acestei demisii e faptul că membrii Academiei n'au ales pe candidatul propus de d-sa, într'unul din locurile vacante, care a fost părintele canonic **Dr. Aug. Bunea**.

Abonarea foilor. Curia a enunțat, că cine a primit timp mai îndelungat o foaie prin poștă e dator să o plătească. Dacă poate prezenta exemplarele primite nedescăcute înainte judecătorei, nu e dator să plătească decât marcele postale. Compententă de a judeca în procesele foilor e judecătoria din localitatea unde apare foaia, fără considerare la locuința datorășului.

Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din departământul Mediaș—Ibașfalău și-a ținut a treia zi de Paști obicinuita adunare anuală. Au luat parte puțini, foarte puțini învățători abia o treime. Preoți abia au fost de leac vre-o doi. Atâta indolență, atâta imbecilitate în aceste vremuri de criză! — Sara a avut loc producțiunea teatrală. Programul a fost executat bine. A plăcut mult jocul pictorului **N. Baci** și a învățătorului din loc **Dopp**, bun cântăreț și însuflețit dascăl. Deasemenea a plăcut și poezia lui **Goga „Oltul,”** interpretată cu mult simț și cu căldură de învățătorul **Sighișorean**. — Public a fost puțin. Preoți foarte puțini, 3-4 de nu mă înșel. În chipul acesta neinteresarea și apatia celor ce ar trăbul să fie în fruntea lucrurilor bune, sdrobește și omoară și puțina însuflețire și tragere spre muncă, ce-o mai are încă o parte din dascălime. — Petrecerea slab cercetată, a decurs anemic și fără viagă.

Credem că puțini bani se vor fi adunat din dărnicia celor ce au luat parte și credem, că puțin indemn vor fi cules harnicii diletanți din sprijinul publicului ce i-a onorat.

Petreceri. Reuniunea română de cântări din **Bistrița** invită la concertul urmat de dans ce-l aranjează **Duminecă** în 3 Maiu 1908 n. în sala cea mare dela „**Gewerbeverein**” cu concursul capelei militare a reg. Nr. 63 sub conducerea dlui **C. F. Rohrl**. Începutul la 8 oare seara.

Apel. Puterea unui popor stă în averea și cultura lui. Cu cât e un popor mai avut, cu atât e și mai cult. Avere și cultura se câștigă prin muncă îndelungată, stăruitoare, și prin cruțare. Aceste adevăruri, — ne-au dat indemnul, ca înainte cu 7 ani, să înființăm noi ocnarii, din mijloacele noastre modeste, o „**Societate de lectură**.”

Munciind din greu în întunerecul ocniei am voit să avem și noi parte și de lumină.

Cu mari greutate am încercat ca să punem societatea noastră de lectură în stare de a corăspunde menirei. Mijloacele, foarte modeste, de cari dispunem, nici până astăzi și nici în viitorul apropiat nu ne vor permite, ca să putem dezvoltă cercul de binefacătoare influență al societății noastre în măsura cerințelor timpului de astăzi.

Indeosebi lipsa unei biblioteci este adânc simțită. Puținele opuri, ce ni-le-am câștigat din propriile noastre mijloace, nu pot satisface nici în cea mai mică măsură gustului de cetit și dorului de cultivare.

Este știut apoi, că pe lângă jurnalistică, cel mai însemnat rol în misiunea cultivătoare a unei societăți de lectură îl are biblioteka. Prin cetirea unei singure cărți bune se deschide intelectul în judecarea diferitelor manifestări și acțiuni de viață în o măsură, ce nu se poate ajunge prin jurnalistică, care cantă să satisfacă mai ales necesităților sufletești momentane.

În lipsa mijloacelor materiale, ne simțim indemnnați a ne adresă **D-Voastre**, căruiu îi stă mult la inimă înaintarea în cultură a neamului nostru. rugându-Vă respectuos, ca din prisosul de cărți de care dispuneți, să binevoiți a dărui pe seama bibliotecii societății noastre, cât credeți că puteți.

Comitetul nostru a hotărât, ca pentru statuarea binefacerii prețioase de care ne împărtășiți, ca un exemplu vrednic de urmat, să încadreze numele **D-Voastre** în tabloul binefăcătorilor societății, cu însemnarea jertfei adusă în favorul bibliotecii noastre.

Apelăm din nou la simțul de jertfă al **D-Voastre**, și în nădejdea unei îmbucurătoare urmări a apelului nostru, semnăm cu deosebit respect. Ocnadefer (**Vaskó** u. p. **Német-Bog-sán, Krassó-Szörény** vm.) la 1 April n. 1908. Pentru comitet: **Constantin Păușianu**, preot, președintele societății de lectură. **George Potoceanu**, bibliotecar.

Aduc la cunoștința On, public din Blaj, și jur, că cu 1 Maiu a. c. mă voia strămută cu atelierul la Marosvásárhely (Kossuth Lajos-u. 89). Espri-mând mulțămitele mele sincere pentru încrederea, ce a avut On. public în mine, și recomandându-mi și pe mai deprate serviciile, rămân cu deosebită stimă:

IACOB RABINER,
orologer și electo-monteur.

Proprietar-editor: **Aurel C. Domșa**.
p. redacție respnz.: **Augustin Gruția**